

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

* Ένας λαός υψώνεται ή μα
δείξει πώς δε φοβάται την
αλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ'

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 24 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 284

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ALBERT THUMB. Το ζήτημα της νεοελληνικής (με τάρφ. Λέξα 'Αρβανίτη) (τέλος).
- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Ιστορικά ξεγυμνώματα (συνέχεια).
- ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Για ένα άλλο δρόμο και μια κοινωνία.
- ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ. Στις κόκκινες φυλλάδες τα σκούρα κιτάπια.
- Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ. Ιατρικές ιστορίες διηγημένες από άρρώστους.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Σπύρος Περούλης, Μυριέλλα, Μπαλτάς, Τάκης Σαρακηνός.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΔΙΗΓΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΡΡΩΣΤΟΥΣ

Εδώ είναι ιστορίες άρρώστων της κλειστής μας, διηγημένες από τους ίδιους ή φράση τους, ή άπλή και καθαρή, τις κάνει να είναι το λαϊκό τραγούδι της άρρώστιας, όπως ο καθηγητής μας κ. Φωκας τις έχαρακτήρισε, μ' όλη τή δυστυχία και τόν πόνο που φέρνει μαζί της, με τή λαχτάρα για τή ζωή και τή φόβο για τή θάνατο. Ωδηγημένος από τή φωτεινή σκέψη του καθηγητή έσυναξα τή λόγο και τή φράση τους πιστά, φωνογραφικά, όπως φερόταν στα χείλη τους. Έτσι ο άρρωστος κι' ο γλωσσολόγος κι' ο μελετητής να έχη ένα καθαρίο γλωσσικό ύλικό για ποικίλες μελέτες. Πρέπει να πούμε ότι οι άρρωστοί μας δεν είναι πληρωμένοι, μαλλιανοί ή Ψυχάρισται κι' ούτε καν ξέρουν αν υπάρχει στον κόσμο Ψυχάρης: είναι άπλοϊκοί άνθρωποι του λαού κι' αν και πολλοί απ' αυτούς δεν ξέρουν να γράφουν μήτε τ' όνομά τους, μ'όλα ταύτα τή λαϊκό πνεύμα τους βρίσκεται τόσο κοντά στο άρχαιο, όσο μακριά βρίσκεται τή πνεύμα των παιδευμένων: έτσι οι άνθρωποι του λαού χαρακτηρίζονται, από τή ιδίο συγγενικό πνεύμα, τέκνα μιας άδιάκριτης φυλής κι' έτσι οι γραμματισμένοι ξεχωρίζουν μέσα τ' αυτούς σαν κάτι ξένο απ' αυτούς, χωρίς χαρακτήρα και χωρίς χρώμα. Έχουμε κρατημένες ιστορίες άρρώστων από τήν Έφρην κι' από τή Ρούμελη, από τή Θεσσαλία κι' από τήν Κρήτη, από τήν Άνατολή κι' από τήν Ήπειρο κι' όλες τους έχου μιά γλώσσα που πλησιάζει περισσότερο στη γλώσσα του Ψυχάρη παρά στη γλώσσα που μιλούν οι δασκάλοι. Σά γιατροί που είμαστε κι' έχουμ τή συνήθεια από τήν τέχνη μας να μ'ην παραδεχόμενα λόγια παρά τήν άπόδειξη σε κάθε πρῆμα, τις ιστορίες μας τις φέρνουμ και σά μιά μαρτυρία στα όσα έγραψε ο

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΦΩΚΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

καθηγητής μας κ. Φωκας τις προάλλες στην 'Ακρόπολη' τις φέρνουμ ακόμα και σά μιά διαμαρτυρία που έρχεται από μέσα από τή λαό στα όσα άνάποδα ακούστηκαν τήν προπερασμένη βδομάδα στη Βουλή: ο λαός λέει ακόμα μιά φορά μέσα στις ιστορίες μας πώς, έξόν από τή κοινό φυλετικό πνεύμα που τόν δίνει, ή πιο κοινή σ' όλους γλώσσα είναι αυτή που λέμε μεις και μ' αυτή μονάχα συνεννοούνται άναμεταξύ τους χωρίς ν' έχουμ άνάγκη από διερμηνεία. 'Η δοκιμή που κάνουμ' έμεις εδώ ως γίνη και σ' όποιο Νοσοκομείο του Παρισιού θέλετε: εκεί μέσα, αν βρεθῆ ένας Breton ή ένας Provençal ή ένας Flammand να μιλήση τή γλώσσα του, κανείς άλλος όξω από τούς πατριώτες του δε θα τόν καταλάβη και τούτο σημαίνει πώς μιλούνε άλλη γλώσσα και τούτο θα πῆ *ra to is*: λοιπόν δεν έχουμ στην Ελλάδα *ra to is* μ' όσα κι' αν λέη ή δεσποσύνη Στεφανόπολι: τώρα, αν μερικοί από τούς καθαρευουσιάνους μ'ας πουν πώς δεν καταλαβαίνουμ τή γλώσσα των άρρώστων μας, ακόμα χειρότερα γι' αυτούς: θα πῆ πώς ξέχασαν τή γλώσσα τους κι' έτσι άπόμειναν με μιά γλώσσα συνθηματική, κανωμένη άπάνω σε μιά ύστερική προσβολή άρχαιοπάθειας: που όσο τέλεια κι' αν είναι, ποτέ δε θα βγῆ όξω από τή φιλικό κύκλο τους και δε θα γίνη τῆς φυλής γιατί είναι ενάντια με τή φύση των πραγμάτων.

Άλλά παραστρατήσαμε: σκοπός μας δεν ήταν

να δείξουμ στους τυφλούς που είναι τή φῶς και στους κουφούς που ή μουσική.

Σ' αυτό τή μαζωμένο γλωσσικό ύλικό μπορεί να εύρη ένδιαφέρον ο γλωσσολόγος κι' εκείνος που σπουδάζει τή γλώσσα μας: μπορεί κανένας να γνωρίσει ποιά είναι τή καθαρό δημοτικό ήθος, πολύ λίγο γνωστό και γεμάτο νόστη, ελαστικότητα και δύναμη: μπορεί να σπουδάση τ' άμέτρητο πλήθος τούς ιδιωματισμούς τῆς γλώσσας, που είναι σά φανταχτερά γραμματικά στολίδια: έπειτα τή πλούσιο τυπικό καθαμιξές λέξης ξεχωριστά κι' όλο τή φραστικό πλούτος. Βέβαια ή έργασία αυτή δε είναι στο δρόμο του προορισμού της, όταν βρεθούν οι Μαρασλίδες ή οι κυβερνήτες οι φωτισμένοι από περισσότερη αλήθεια και λιγότερο λογωπατισμό, που θα στείλουν μέσα στην Έλληνική γῆς νέους φωτισμένους κι' έργατικούς να έρευνήσουν άπάνω σ' αυτό τή πρόγραμμα: να γυρίσουν μέσα στο Έλληνικό σπίτι, να ακούσουν από τή στόμα του λαού τή φωνή του κοινά τ' άκαμμένο τζάκι: και να γράφουμ τή Έλληνικό λεξικό, τήν Έλληνική άνθολογία, τις παράδοσές του, τις ιστορίες του, τις παροιμίες του, τή λυπητερά του, τ' άστεία του, τή ύφος του, όλο τή πνεύμα του, για τή βιβλίο τῆς Έλληνικής λαοσοφίας σε όλες τις εκδηλώσεις: βέβαια τότες, άπάνω σ' αυτό τή ύλικό, τή πνευματικό δέντρο μας θα πρασινίση και θα καρπίση σοφότερο από τή σοφία του, άρμονικότερο μέσα σ' όλους τούς έχους του και τελειοποιημένο από τόν άυτογνωρισμό.

Άλλά για μ'ας: εδώ ο πρώτος σκοπός είναι να πασκίσομε, με τή δύναμη αυτού του ύλικού που μ'ας δίνεται από τούς άρρώστους: μας, να καταθέσομε τα πρώτα κεφάλαια για τή μόρφωση μιας έπιστημονικής ιατρικής γλώσσας. Ιατρική νεοελληνική δεν υπάρχει! "Αν κ'αφαιρέσομε λίγες έργασίες που έγιναν εδώ κι' εκεί, τίποτις ή Ελλάδα δεν έπρόσφερε στην παγκόσμια Έπιστήμη: μεταχειριζόμενα κι' εδώ, ανάλογα με τήν περίσταση, μιά γλώσσα που έφτιασαμε σε στενόν οικιαγενικό κύκλο: οι δασκάλοι κι' εδώ άνασκαλέψανε στον Ίπποκράτη και στο Γαληνό κι' ό,τι βρήκαν εκεί μέσα τή πῆραν και κουτσά στραβά τή συγκρίσαν και μ'ας έκαναν ένα σωρό δρους, συχνά τόσο αλλόκοτους, που μείναμε ο μόνος λαός στην πολιτισμένη Ευρώπη να έχουμ ιδιαίτερη έπιστημονική γλώσσα για τή γιατρική. Έτσι άποξενωμένοι, μακριά από κάθε συγχωινία, με μικρά μέσα, με λίγο ζῆλο για έργασία, βρεθήκαμε μοναδικοί στον κόσμο να γράφομε έπιστημονικές έργασίες που κανένας δεν μπορεί να τις καταλάβη, που κι' έμεις άναμεταξύ μας δεν τις καταλαβαίνουμ. Κ' εδώ λοιπόν για ν'έρθη άποτέλεσμα ε-

χουμε ανάγκη από περισσότερη θετικότητα κι' όλι-
γότερο φαντασιοκόπημα· και πρώτ' άρχή πρέπει να
έχουμε τή νεοελληνική γλώσσα για τή νεοελληνική έ-
πιστήμη· κι' οι Γάλλοι μιά φορά έγραφαν λατινικά
τή γιατρική τους, μιά δέν είναι καθόλου μετανοιωμένοι
πού δέν τή γράφουν πλέον έτσι. Έμεις θά κάνουμ' έδω
τις έτοιμασίες για τό δικό μας αναποδογύρισμα· οι
δασκάλοι άλλη φορά, μέσα βαθιά από τους Έπποκρά-
τες και τους Παληούς ξέθαψαν τή δική τους μού-
μια· τά δικά μας μέσα δέ θάξουν τόσες πολλές ά-
ράχνες· έμεις θά ξετάζουμε τόν άρρωστο και θά γρά-
φουμε φωνογραφικά ό,τι μ'ας λέει· σ' εκείνα πού μ'ας
λέει θά βρούμε τά συμπτώματα κι' άπ' εκείνα πού
μ'ας λέει θά βρούμε τίς λέξεις να τά περιγράψουμε·
ή γιατρική είναι όπως οι Ωραίες τέχνες· παρασταί-
νει τά πράγματα βάζοντας μέσα στην παράσταση τήν
αλήθεια τήν αντικειμενική, συγυρισμένη από τήν ύ-
ποκειμενική αντίληψη· έμεις πρώτα-πρώτα θά κά-
νουμε φωτογραφίες ή φωνογραφήματα· άφου δοίμε
πρώτα πώς μιλάν οι άρρωστοί μας, ύστερα θά βά-
λουμε σέ τάξη τή διήγησή τους, θά τους εξετάσου-
με με ειλικρίνεια και θά λέμε τί έκάναμε κάθε φο-
ρά και σέ τί αποτέλεσμα έφτάσαμε. Έτσι θαρού-
με πώς κάτι κάνουμε για τή νεοελληνική επιστήμη
δημοσιεύοντας μ'αυτή τήν αναλυτική μέθοδο παρα-
τήρησες άρρώτων καλά παραμένες, και διορθωμένες
άπό τόν καθηγητή μας κ. Φωκιά, πού ξέρει τή δου-
λειά του και πού δέν παίζει με τήν επιστήμη.

ΑΡΙΘ 105

**Δημοτικό Νοσοκομείο ή «Έλπίς». «Αί-
θουσα Ασκήσιος». Κλινική του κα-
θηγητή κ. Γεράσιμου Φωκιά.**

*Αναστάσιος Δημητρίου, 18 χρονών, από τή Μα-
κεδονία, έχει ξώστραβο γόνα (βλακισόν γόνυ).

«Πρίν, ήμουν στό μπακαλικο μέσα πέρου· περ-
πατούσα και με πονούσε μέσα στό κόκκαλο τό γόνα-
το, και στέκομουν πάλι· ύστερα, με τρεις μέρες,
τέσσερις, πάλι μ' έπιαναν οι πόνοι· άμα έτρεχα πε-
ρισσότερο, με πονούσε· άρα μίαν αυτώ οι πόνοι
περισσότερο, οι φλέβες μαζώνονταν και δυό τρεις φορές
τήν ήμέρα, όταν στέκομουν έρθιος, έττριζε μέσα τό
κόκκαλο στό γόνατο· ένα χόβι, είχε πρηστεί κι' ήρθ'
ό γιατρός· γληγορότερα, έγω έβαζα μονάχος μου
άπαλαιάματα, ύστερ' αυτίς με κύταζε και μ' έδω-
σε μιά μαύρη αλοιφή και κάθησα δυό μέρες στό κρεβ-

βάτι· έφυγε ό γιατρός ύστερα, και με δυό μέρες,
είχε ξεπροστή· μιά οι πόνοι οι ίδιοι δέ σταματού-
σαν· όσο πού μ' έσουτήσαν οι δικοί μου και ήρθα
έδω· στις 12 του μηνός ήρθα 'δω μέσα και με κρά-
τησαν».

Τωρινή κατάσταση.

Ο άρρωστος έχει ένα ξώστραβο γόνα μ' όλους
τούς χαρακτήρες του, ή όπως λέμε με τούς σημε-
ρινούς όρους τής γιατρικής έχει ένα «βλακισόν γόνυ»
(genu valgum)· ή παραμόρφωση αυτή γίνεται αι-
τία να κάνει ό άξονας τού μηριού με τόν άξονα τού
κάτω-ποδιού μιά γωνία ανοιχτή πρós έξω με κορυ-
φή πρós μέσα· έτσι, καθώς περπατεί ό άρρωστος,
τό παραμορφωμένο γόνα του έρχεται και χτυπά τό
άλλο γόνα τό γερό, ενώ όλο τό κάτω-πόδι πάει κατά
έξω. Τή γωνία πού κάνει τό μηρί με τό κάτω-πόδι
μπορούμε να τή μετρήσουμε με έργαλεία έπίτηδες
κωνωμένα πού όνοματίζονται «γωνιόμετρα»· μπορού-
με να μετρήσουμε ακόμα πόσο τό μέσα ποδοστράγα-
λο (έσω σφυρός) είναι μακριά από τό άλλο μέσα πο-
δοστράγαλο, όταν τά δυό σκέλια είνε ξαπλωμένα
κι' ό άρρωστος πεσμένος ανάσκελα. Έκάναμε αυτά
τά μετρήματα κι' είδαμε πώς τό ξώστραβο γόνατο
τ' άρρώστου μας είναι από τίς μέτριες παραμόρρω-
σες, μ' άλλα λόγια πώς τούτο τό ξώστραβο γόνα
δέν είναι μήτε από τά πολύ μεγάλα, μήτε από τά
πολύ μικρά· παρατήρησαμε ακόμα, εξετάζοντας τόν
άρρωστο, όλα τά συμπτώματα, πού περιγράφονται
σ' αυτή τήν άρρώστια, δηλ. τό πρήξιμο τού μέσα-
κότυλα, τίς εύκολες κινήσεις τής κλειδώσης κι' είδα-
με πώς, όταν τό γόνατο κλείνει, ή παραμόρφωση χά-
νεται.

Δέν έπιμένουμε στους λόγους πού μ'ας έκαναν να
έγχειρίσουμε τόν άρρωστο· ή έγχείριση έγινε στις 19
του Δεκέβρη στό άμιβιθέατρο από τόν καθηγητή μας
μας κ. Φωκιά· ό άρρωστος άφρονίστηκε εύκολα με
χλωροφόρμιο κι' έγινε ή όστεοτομή, άπάνω από τούς
κότυλους, στό κόκκαλο τού μηριού, δηλ. ή μέθοδο
του Macewen· άφου έγινε ή έγχείριση, έχτίσαμε
τό σκέλιο μες στό γύφο και τ' άφίσαμε στή θέση
αυτή άκίνητο για 35 μέρες. Όπως συμβαίνει σ'
αυτή τήν έγχείριση, όταν γίνεται με τούς κωνόνες
τής άσηψίας, ό άρρωστος δέν έλαβε πυρετό, και ύ-
στερα από 35 ήμέρες ό γύφος έβγήκε και τό μέλος
είτανε γιατρεμένο και διορθωμένο.

Τώρα θά δοίμε πώς ό άρρωστός μας διηγείται

τήν έγχείριση και τίς εντύπώσεις του από τό άφί-
νισμα κι' από τίς συνέπειες τής έγχείρισης.

«Στις 12 ήρ'α 'δω και στις 19 μέκαναν έγχεί-
ριση· τό βράδι νήστεψα και τό πρωί ίσια με τίς έν-
τεκα, πρίν έρθή ό καθηγητής, παησα μέσα στόν έ-
πιμελητή, πού έδωσε μαθημα τί θ' άπογίνη τό πό-
δι μου, πώς θά σιάξ· μ' έγχείριση ή με σερφι-
μο· ύστερα ήρθε κι' ό καθηγητής και μ' έκαναν έγ-
χείριση· μ' έβαλαν άπάνω σ' ένα μεγάλο τραπέζι·
και μόπλυναν τό γόνατο μ' ένα κίτρινο γιατρικό πού
μόβαλαν άπάνω μιά χούφτα· κατόπι μ' έκούμισαν.
Είναί ένα πράμα σά ναρκωτικό· από τή μιά μεριά
είναί μπουκαλί, κι' έχει μέσα ένα σπέρτο με πολλή
μυρισμάδα, κι' από τήν άλλη ένα πλατύ λάστιχο,
πού άνταμώνεται με τό μπουκαλί μ' ένα άλλο στε-
νό· αυτό τό φαρδί λάστιχο μού έββαλαν στή μύτη
κι' όπως ανάσπινε ρουρούσα αυτό τό σπέρτο πού εί-
χε τί μπουκαλί και ζαλιζόμουν· όσο πού άποκει-
μήθηκα· ύστερα δέν κατ'άλλα τίποτα. Έτσι μού
έκαναν τήν έγχείριση. Όταν μ' έσηκώσαν, πονούσα
σικ με όχτιό μέρις· ύστερα περσάν κι' οι πόνοι και
πιό είμαι καλά».

Γ. Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Βοηθός στην κλινική Φωκιά.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ. Πρίν και άλλες ιστορίες άρχίζουν· μιά
φορά, έδω και τόσα χρόνια· άλλες· πρώτα-πρώτα ή πρώτη
άρχη μού φάνηκε κτλ. άλλες· είναι τόσα τόσες καιρός πού
κτλ. έχουν άμέτρητους σκοπούς να ήρξουν τον καρπό πού
προτοφάνηκε ή άρρώστια τους. Ένα χόβι... έτσι είναι λέξη
τουρκική, θά πη χρονική περίοδο. Κράτησαν... σπάνιος τί-
πος, στην Κύπρο συνειθίζεται πολύ. Τό ποδοστράγαλο, λέ-
γεται και κόμπος και κότσι, στην Κύπρο όλοι ίτοια· Κόν-
τυλας, κοντυλιά=στην Ήπειρο λένε τό γρόβο όταν έξέχουν
ένα ή δυό δάχτυλα περισσότερο από τή γραμμή πού κά-
νουν τάλλα, ή τό χτύπημα μ' ένα μόνο δάχτυλο κλειστό.
Πάρα... και στην Ήπειρο συνειθίζεται πολύ αυτός ό τύπος.
Είναί ένα πράμα... περιγράφει με πολλή έπιτυχία τό μαχά-
νημα τού Ricard.

ΣΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΤΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ

Τού τραγουδιού Τιάνας, άδραξες
τής Ρούμελης τή λύρα τήν παλημασία
και τής ψυχής μας ή λαλιά ζωντανέψε
και τράνταξε με όνταμη περίσσια.

*Αστρο ή λύρα σου μεσουράνο·
σιμιάει σέ κάθε σου άχτίδα

**ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΛΛΟ ΔΡΑΜΑ
ΚΑΙ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ**

Για να κρίνωμε δίκια ένα δράμα, θαρρώ δέ μ'ας
άριστον μονάχα οι προσωπικοί αισθητικοί κανόνες
μας «περί πλοκής, χαρακτήρων, εύρέσεως μύθου,
ψυχολογικής αναλύσεως» κλπ. Πρέπει συνάμα να
σταθοίμε στό σωστό σημείο· άπόπου να μπορούμε να
έχτιμήσωμε τίς κοινωνικές στιγμές πού τό γέννησαν.
Μά έδω εν'ό μεγάλος σκοπέλος. Ο καθένας τίς βλέ-
πει αυτίς με τό υποκειμενικό του μέτρο. Παντού, με
πιο πολύ σ' έμάς. Στρώμα παχύ σκεπάζει τά γυα-
λιά μας. Πρόληψη, π'αγει τή ρίζα της σ' ιστορικούς
λόγους, γύρφε πάντα να μ'ας κρύψη τήν πραγμα-
τικότητα, να κήψη τή ζωή άπό κάθε προστριβή με
τήν αλήθεια. Χαρακτηριστικό αυτό σ' όλες τίς αντι-
δραστικές τάσεις, μ'α πούθενά ή πισσοδρομή δέ φτά-
νει, όπως σ' έμάς, στό βάθη των αίωνων. Η γλωσσι-

κή αντίδραση μοναδική στόν κόσμο. Μά αυτή μο-
νάχα! Θυμούμαι κάποτε διάβασα τή γνώμη ενός σο-
φού μας, πώς ή φιλοσοφία, αν γεννηθή και πάλι
στην Ελλάδα, θά συνεχιστή από τόν Πλωτίνου. Αιώ-
νες κι' άπαιώνες καταργούνται στό πνεύμα τού σο-
φού άφίνω τήν εξέλιξη τής φιλοσοφικής ιδέας μες
σ' αυτούς, μ'α οι σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες, πού
προσδιορίζουν πάντα μιά φιλοσοφία, εξομοιώνονται
με τίς συνθήκες των άλεξανδρινών χρόνων. Η φιλο-
σοφία στή ζωή φυτρώνει κι' άπ' τόν ήλιο θρέφεται
σαν τήν ποίηση και σαν τήν τέχνη, λέει ό Παλα-
μάς, μ'α και για τήν ποίησή μας είπε άλλος σοφός
τή γνώμη, πώς κι' αυτή θά πηράσει άπό ένα μεσαιω-
νικό έπος και ό Παλαμάς ό ίδιος συμφωνεί με τό Βα-
λαωρίτη στό πώς ή ποίησή μας θάποχτήση τά πο-
λυτιμότερα λουλούδια της, αν άπακουμπήση στην έ-
θνική ιστορία. Αυτή ή πίστη του τόν φέρνει στό κα-
θέρωμα μ'ας θεωρίας, πού ή παγκόσμια ιστορία ρί-
χνει τήν αλήθεια της. Τά μεγάλα έθνικά ιδανικά,
λέει ό Παλαμάς στόν πρόλογο τού «Δωδεκάλογου
του Γύφτου», όταν άνθίζουν και ζούν στό σπύτι τού
καθενός, ό ποιητής τούς χτίζει παλάτια. Όταν ξε-
πέφτουν και καθέναν τά διώχνει από τό σπύτι του, ό
ποιητής τά παίρνει στό καλύδι του κι' άσυλο τούς δι-

νει. Με ξεπεσμένα ιδανικά όμως δέ βλέπω ποιητή,
πού ναχίσει παλάτια. Ταλέντα μόνο πνίγγηκαν. Δυ-
νάμεις δημιουργικές σύστηκαν μες σέ εαυτά. Ο ΐ-
διος Παλαμάς βγάξει ψεύτρα αυτή τή θεωρία του με
έπιο από τά έργα του κατάχτησε τήν πρώτη θέση
στή νεώτερή μας ποίηση. Είναι πεσμένα ιδανικά, πού
φέλνει στους «Γαυρούς κι' άνάπιστους», στόν «Τά-
φο», στις «Εκατό φωνές τής Λύρας», στό «Στερνό
Λόγο σέ μιά γυναίκα» και σ' άλλα τόσα· Η στή θαυ-
μαστά στερνά του «Σατιρικά γυμνάσματα», περίτε-
χνα στορίσματα άπό γρανίτη στίχο, ρυθμό παλά-
τια στην άρρυθμη έποχή μας, πού μέσα σ' ένα γλυ-
κοανάρωσμα κι' ένα κελάρωμα άνοιξης μοναχίζει
και βογγάει τάτατα τελεί το ήμυό ενός βάρδου·
«Άλλωστε ή ποιητής είναι τού έθνους του και τού και-
ρού του, τό είπ' άλλος ό Παλαμάς κι' ή ιστορία μας
μαθαίνει πώς τά έθνη ποτέ και πούθενά δέν είχαν
πάντα τά ίδια ιδανικά, μ'α εκείνα πού τούς έπιδάνει
κάθε φορά ή έποχή. Τά ξεπεσμένα ιδανικά πιά δέν
ξανασηκώνονται. Ο ποιητής για να χτίση τά παλά-
τια του, θά ξυπνήση νέα στό λαό του, στό φως και
στο ήλιο θά στηλώση τή έργα του. Έτρανοί κι' αν
είναι οι τάφοι, τάφοι ήνται».

Λόγια καθηγητές έκριναν τόν περασμένο χρόνο